

ZMARŁA JOANNA PASZTALENIEC-JARZYŃSKA

Z głębokim smutkiem przyjęliśmy w dniu 15 kwietnia 2021 r. wiadomość o śmierci w wieku 71 lat Joanny Pasztaleniec-Jarzyńskiej. Zmarłą pożegnaliśmy na uroczystości pogrzebowej 28 maja 2021 r., w miesiącu bibliotek. W imieniu Krajowej Rady Bibliotecznej, w której Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska od ponad roku zasiadała, i Biblioteki Narodowej, w której pracowała od zakończenia studiów w 1972 r. do przejścia na emeryturę w 2009 r., złożyłem wyrazy głębokiego współczucia Mężowi, Rodzinie i Przyjaciółom.

Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska była absolwentką filologii romańskiej na Uniwersytecie Warszawskim. W Bibliotece Narodowej pełniła wiele funkcji kierowniczych, m.in.: kierownika Sekcji Centralnego Katalogu Bieżących Czasopism Zagranicznych Zakładu Katalogów Centralnych (1974-1977), kierownika Zakładu Katalogów Centralnych (1982-1991), sekretarza naukowego (1991-1993), zastępcy dyrektora Biblioteki Narodowej ds. naukowych (1993-2005, jako dyrektor do spraw naukowych w l. 1998-2000), pełnomocnika dyrektora Biblioteki Narodowej ds. współpracy z bibliotekami publicznymi (2006-2009) nadzorując program zakupu nowości wydawniczych do bibliotek publicznych. Od 1 czerwca 1997 r. pełniła obowiązki dyrektora BN, od odwołania prof. Adama Manikowskiego aż do powołania jego następcy – prof. Jakuba Lichańskiego.

Miała decydujący wpływ na kierunki działalności Biblioteki Narodowej przede wszystkim w latach 90. XX w. Już od początku pracy w BN korzystano chętnie z jej znajomości języków obcych, zwłaszcza języka francuskiego. Za najważniejszy należy uznać Jej wkład w podtrzymywanie i rozwój kontaktów międzynarodowych. Wielokrotnie reprezentowała BN w organizacjach międzynarodowych i na spotkaniach w bibliotekach zagranicznych. Szczególnie istotne było prowadzenie i nadzór nad wieloletnim programem mikrofilmowania zbiorów

z polsko-niemieckiego pogranicza kulturowego w zbiorach bibliotek polskich ze środków Fundacji im. Roberta Boscha.

Była członkinią komitetu redakcyjnego, a następnie redaktor naczelną „Polish Libraries Today”. Wchodziła w skład komitetów redakcyjnych wielu czasopism branżowych, w tym najważniejszych w Polsce. Choć niewiele opublikowała, starała się być na bieżąco z trendami w bibliotekarstwie. Towarzyszyła życzliwie wielu inicjatywom bibliotecznym. Chętnie odwiedzała biblioteki krajowe i zagraniczne, brała udział w licznych konferencjach i seminariach. Była członkiem rad programowych wielu bibliotek polskich, jak Książnicy Cieszyńskiej. Brała udział w wielu kongresach IFLA i EBLIDA. Miała okazję organizacji w Warszawie corocznego spotkania dyrektorów europejskich bibliotek narodowych (CENL) w październiku 1997 r. jako p.o. dyrektora BN.

Pozostanie w naszej pamięci jako osoba życzliwa, miła, taktowna i przyjacielska. Chętnie omawiała problemy z różnych punktów widzenia, nie szczędząc czasu i wysiłku. Środowisko bibliotekarskie doceniło Jej koncyliacyjny charakter wybierając wielokrotnie do zarządu, a ostatnio w 2017 r. na funkcję przewodniczącej Zarządu Głównego Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Ponad rok temu została powołana do Krajowej Rady Bibliotecznej przez prof. Piotra Glińskiego, ministra kultury i dziedzictwa narodowego.

Tomasz Makowski

EWA PITAK
(1951-2020)

„Można odejść na zawsze, by stale być blisko...”
ks. Jan Twardowski

21 października 2020 r. zmarła mgr Ewa Pitak, zasłużona starszy kustosz dyplomowany w Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu, zastępca Dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej ds. Zbiorów Specjalnych, wieloletnia kierowniczka Oddziału Opracowania Zbiorów Zabezpieczonych i Informacji Naukowej, nauczyciel akademicki, starszy asystent w Instytucie Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego. W bibliotekarstwie wrocławskim łącznie przepracowała 45 lat, w tym 36 w Bibliotece Uniwersyteckiej i dziewięć w Instytucie Bibliotekoznawstwa.

Ewa Bronisława Pitak urodziła się 1 września 1951 r. we Wrocławiu w rodzinie inteligenckiej Janiny z domu Biegalskiej i Szczepana Pitaka. Miała trzy starsze siostry (Krystynę, Irenę i Marię).

Szkołę podstawową ukończyła w 1965 r. w Pustkowie Żurawskim. Naukę kontynuowała w latach 1965-1969 w XII Liceum Ogólnokształcącym we Wrocławiu, gdzie zdała maturę. W 1969 r. rozpoczęła studia bibliotekoznawcze (specjalizacja stare druki) na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego, które ukończyła 20 czerwca 1973 r., uzyskując tytuł magistra. Pracę magisterską pt.: *Drukarnstwo rodziny Schedłów* napisała pod kierunkiem prof. Bronisława Kocowskiego.

We wrześniu 1973 r. rozpoczęła staż jako młodszy bibliotekarz w Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu, a już w październiku 1973 r. została asystentem-stażystą w Instytucie Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego.

W październiku 1974 r. otrzymała mianowanie na asystenta, a w marcu 1977 r. – starszego asystenta. Od roku akademickiego 1974/1975 prowadziła ćwiczenia z bibliotekarstwa i klasyfikacji rzeczowej dokumentów, a od 1975/1976 przejęła również konwersatorium z głównych kierunków nauki i jej organizacji oraz wykłady z klasyfikacji piśmiennictwa. Od 1974 r. pełniła funkcję opiekuna studentów I roku i jako wychowawca młodzieży bardzo dobrze wywiązywała się ze swoich obowiązków. W 1975 r. była komendantem OHP oraz sekretarzem Instytutowej Komisji Egzaminacyjnej studiów zaocznych. Pod kierunkiem doc. dra hab. Krzysztofa Migonia przygotowywała rozprawę doktorską pt.: *Klasyfikacja piśmiennictwa w bibliotekach polskich*. We wrześniu 1976 r. przebywała służbowo w Lipsku celem zebrania w Deutsche Bucherei materiałów źródłowych do doktoratu oraz zapoznania się z organizacją bibliotekarstwa niemieckiego. W kwietniu 1977 r. przeprowadziła cykl wykładów w Państwowym Ośrodku Kształcenia Bibliotekarzy nt. klasyfikacja logiczna a klasyfikacja nauk. We wrześniu 1982 r. została przeniesiona do pracy na stanowisku starszego bibliotekarza w Oddziale Bibliologicznym Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu. Do jej obowiązków należały m.in. katalogowanie i opracowanie rzeczowe czasopism, opieka nad czytelnią czasopism bieżących oraz informacja biblioteczna i bibliograficzna.

W latach 1982-1986 mgr Ewa Pitak podtrzymała kontakt z Instytutem Bibliotekoznawstwa UW, prowadząc tam wykłady z przedmiotu „Klasyfikacja piśmiennictwa” dla studentów zaocznych. W sierpniu 1984 r. została awansowana na stanowisko kustosa służby bibliotecznej. W styczniu 1986 r. przeszła do Oddziału Informacji Naukowej. Do jej zadań należało m.in.: prowadzenie kartotek bibliograficznych bieżących, kartotek prac doktorskich i habilitacyjnych, wykonywanie zestawień tematycznych, współpraca przy redakcyjnym opracowaniu zespołowym wydawnictw: *Bibliografii Uniwersytetu Wrocławskiego*, *Wykazu Nabytków Zagranicznych Biblioteki Głównej* oraz *sieci*” oraz „Biuletynu Informacyjnego – „Mól”.

W 1987 r. odbyła krótkoterminowy kurs CİNTE pt.: „Organizacja działalności informacyjnej w bibliotekach szkół wyższych i instytucjach naukowo-badawczych”.

W grudniu 1989 r. zdała pomyślnie egzamin na bibliotekarza dyplomowanego w Bibliotece Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu i w październiku 1990 r. uzyskała mianowanie na stanowisko kustosa dyplomowanego.

W związku z odejściem z Biblioteki Uniwersyteckiej dra hab. Józefa Długosza, dyrekcja Biblioteki UW w czerwcu 1990 r. powierzyła mgr Ewie Pitak kierowanie Oddziałem Opracowania Zbiorów Zabezpieczonych. Funkcję tę pełniła do 31 grudnia 1995 r. (likwidacja Oddziału).

W latach 1993-2005 była członkiem Rady Naukowej Biblioteki Uniwersyteckiej. Była też stałym uczestnikiem komisji ds. regulaminów Biblioteki. W styczniu 1996 r. została kierownikiem Oddziału Informacji Naukowej, do którego w tym okresie został włączony Oddział Prac Naukowych i Dokumentacyjnych. Przeprowadzona przez nią reorganizacja Oddziału zaowocowała scaleniem prac bibliograficznych przy tworzeniu dwóch bibliografii – *Bibliografii Publikacji Pracowników Uniwersytetu Wrocławskiego* i *Bibliografii Piśmiennictwa o Uniwersytecie Wrocławskim*. Pod jej kierunkiem rozpoczęto komputeryzację prac bibliogra-

ficznych zakończonych udostępnieniem bazy w Internecie. W 2003 r. nastąpiła fuzja Oddziału Informacji Naukowej z Oddziałem Katalogu Alfabetycznego. Prace organizacyjne związane z tą zmianą zaowocowały intensywnymi pracami porządkowymi i melioracyjnymi w kartkowym katalogu alfabetycznym liczącym ok. 3 mln kart oraz szybkim uzupełnieniem katalogu komputerowego (wprowadzenie rekordów egzemplarza). Od momentu podjęcia prac związanych z komputeryzacją procesów bibliotecznych Ewa Pitak aktywnie uczestniczyła w Zespole ds. Komputeryzacji Biblioteki, a na forum krajowym reprezentowała Bibliotekę w zespole ds. założenia wspólnego katalogu komputerowego (WUKA). Komputeryzacja Biblioteki doprowadziła do zmiany pracy w Informatorium – nowe elektroniczne źródła informacji pozwoliły na zintensyfikowanie usług informacyjnych. Pod jej kierunkiem zespół pracowników Oddziału w znacznym stopniu przyczynił się do tworzenia i napełnienia modułów strony domowej BU (wyróżnionej I nagrodą w ogólnopolskim konkursie na stronę WWW). Zorganizowała cztery wystawy biblioteczne: „Biblioteka Uniwersytecka – przystań nauki” (1998), „Piękno ilustrowanej książki” (1999), „Od Gutenberga do Internetu” (2000) oraz „Kolekcja Alba Unia i Literatura rumuńska – klasyka i współczesność w zbiorach BU”. Była autorką informacji w „Przeglądzie Uniwersyteckim” o kolejnych wystawach BU – „Książki niezwykle – osobliwości ze zbiorów BU” oraz „Fascynacja Afryką” (2003).

Funkcję kierownika Oddziału Informacji Naukowej pełniła do końca grudnia 2008 r., w styczniu 2009 r. powierzono Jej pełnienie obowiązków zastępcy Dyrektora Biblioteki ds. Zbiorów Specjalnych. W styczniu 2012 r. została zastępcą Dyrektora Biblioteki ds. Zasobów na czas nieokreślony.

Mgr Ewa Pitak pełniła wiele dodatkowych funkcji: była członkiem Rady Bibliotecznej (od 2008 r.); koordynatorem Dolnośląskiego Festiwalu Nauki na poziomie Biblioteki Uniwersyteckiej (od 2009); przewodniczącą komisji ds. Digitalizacji Zbiorów (od 2009 r.); członkiem Komisji Antykwarycznej (od 2009 r.); członkiem Komisji Premiowej ds. Nagród i Awansów (od 2009 r.); członkiem Komisji ds. Gromadzenia i Selekcji Zbiorów (od 2014 r.).

W sierpniu 2015 r. została powołana przez JM Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego – prof. Marka Bojarskiego – do uniwersyteckiego komitetu ds. opieki nad grobami osób zasłużonych dla Uniwersytetu Wrocławskiego. Komitet miał charakter społeczny, a do jego głównych zadań należało ewidencjonowanie miejsc pochówku zmarłych uczonych oraz innych osób zasłużonych dla Uniwersytetu Wrocławskiego, opieka nad grobami opuszczonymi, a przede wszystkim przypominanie o zasługach i dokonaniach zmarłych. JM Rektor UW w liście nominacyjnym napisał m.in. *jestem przekonany, że Pani obecność w Komitecie będzie bardzo pomocna i nikt, kto był związany z Biblioteką Uniwersytecką we Wrocławiu, nie zostanie pominięty.*

Mgr Ewa Pitak była autorką lub współautorką 27 publikacji z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, w tym pięciu artykułów naukowych, pięciu haseł encyklopedycznych, siedmiu rozdziałów w książce, dwóch recenzji naukowych, czterech redakcji wydawnictw i jednej książki (współautostwo).

W opinii dyrekcji Biblioteki UW była bardzo doświadczonym bibliotekarzem i kreatywnym pracownikiem głęboko zaangażowanym w sprawy Biblioteki Uni-

wersyteckiej we Wrocławiu. Cechowała ją wysoka kultura osobista, chętnie podejmowała nowe wyzwania, rzetelnie wykonywała powierzone obowiązki i doskonale kształciła i wychowywała młode kadry bibliotekarskie.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej została odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi (1996), Medalem Złotym za Długoletnią Służbę (2008) oraz licznymi nagrodami rektorskimi.

Była członkiem Związku Nauczycielstwa Polskiego (1983-1980), Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich (od 1977) i NSZZ Solidarność (od 1980).

25 września 2018 r., po 45 latach pracy zawodowej mgr Ewa Pitak przeszła na emeryturę. Zmarła 21 października 2020 r w wieku 69 lat. Została pochowana na cmentarzu w Gniechowicach pod Wrocławiem.

We wspomnieniu po śmierci mgr Ewy Pitak dyrektor i współpracownicy z Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu napisali m.in.: *W pracy dała się poznać jako doskonały fachowiec z ogromną wiedzą teoretyczną i praktyczną. Całe swoje życie zawodowe związała z Biblioteką Uniwersytecką, przyczyniając się do jej rozwoju na wielu płaszczyznach. Jednocześnie zapamiętamy ją jako ciepłego, dobrego człowieka o bardzo wysokiej kulturze osobistej.*

Marek Dubiński

Akta osobowe Ewy Pitak w zasobie Działu Spraw Pracowniczych Uniwersytetu Wrocławskiego

Dorobek publikacyjny mgr Ewy Pitak (najważniejsze publikacje):

Artykuły naukowe:

Ewa Pitak: *500-lecie polskiego słowa drukowanego na Śląsku. Sesja naukowa /Wrocław 9-11 X 1975/*. „*Studia o Książce*” 1977 T.7, s. 269-271.

Ewa Pitak: *Klasyfikacja piśmiennictwa w nauce o książce*. „*Studia o Książce*” 1978 T. 8, s. 27-42.

Ewa Pitak.: *Stan i perspektywy badań księgoznawczych w Polsce. Konferencja naukowa /Karpacz 22-27 XI 1979/*. „*Studia o Książce*” 1981 T.11, s. 246-248.

Ewa Pitak: *Początki katalogów bibliotecznych w Polsce*. „*Bibliothecalia Wratislaviensia*” 1995 nr 2, s. 161-173.

Recenzje naukowe:

Ewa Pitak [Recenzja]. „*Roczniki Biblioteczne*” 1975, z.1-2, s. 305-311. Rec. tomu czasopisma „*Rocznik Biblioteki Narodowej*” 1973 T. 9. 1977.

Ewa Pitak [Recenzja]. „*Studia o Książce*” 1980 T.10, s. 251-254. Rec. czasopisma „*Bertlesmann Briefe*” 1972 H.76-1978 H. 96.

Opracowanie naukowo-dydaktyczne:

Przewodnik metodyczny do nauki przedmiotu klasyfikacja piśmiennictwa dla studentów Zaocznego Studium Bibliotekoznawstwa. Oprac. Ewa Pitak, Wrocław 1979, 13 s.

Rozdziały w książce:

Ewa Pitak: *Informacja o zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu – od katalogu kartkowego do OPAC*. W: Komputeryzacja Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu

wiu – dziesięć lat doświadczeń [Dokument elektroniczny]. Praca zbior. pod red. Grażyny Piotrowicz 2006. Wrocław, 2006, s. 26-44.

Ewa Pitak: *Zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu – historia i stan obecny*. W: „Dziedzictwo Regionu i Europy”. Cymelia ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu. Digitalizacja i udostępnienie w sieci. Praca zbiorowa pod red. Grażyny Piotrowicz, Ewy Pitak i Adama Żurka. Wrocław 2014. – (Imago Silesiae, Imago Europae; t.2). s. 19-34

Redakcja:

Grażyna Piotrowicz, Ewa Pitak, Adam Żurek (red.): *„Dziedzictwo Regionu i Europy”*. Cymelia ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu. Digitalizacja i udostępnienie w sieci. Praca zbior. pod red. Grażyny Piotrowicz, Ewy Pitak i Adama Żurka Wrocław 2014. 360 s.: il. (Imago Silesiae, Imago Europae / red. serii Adam Żurek, Grażyna Piotrowicz, Ewa Pitak; t. 2), s. [255]-268.

Książka:

Polonika zagraniczne w Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu. Informator / [całość oprac. Julian Fercz i Ewa Pitak; aut. rozdz. Julian Fercz, Ewa Pitak, Hanna Kowalska, Józef Stąsiek, Adam Skura, Stanisław Kądzielski, Wojciech Mrozowicz, Stanisław Strauss, Krystyna Szykuła, Mariola Stryjewska, Aniela Kolbuszewska]. Biblioteka Narodowa; Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu. Wrocław, 1998. 228 s. (Zbiory i Prace Polonijne Bibliotek Polskich; t. 8)